Cena 30 hal.

Adres wydawnictwa Kraków, Stradom 13. Nr. telefonu 279. Konto czek. P. K. O. Nr. 174.455. — Listy i rękopisy należy przesyłać pod adresem redakcyi — Przywozie koło Mor. Ostrawy. — Adres Redakcyi i Administracyi dla Krakowa: Stradom 13. — Nakładem Galicyjskiej Spółki Wydawniczej w Krakowie.

Nowy Dziennik

Wychodzi codziennie, także w poniedziałki

Cena 30 hal.

Prenumerata w Austro-Węgrzech, Król. Polskiem i Niemczech: mies. 7 K, kwart. 20 K. W Krakowie mieś. 6.50, kwart. 19.50 K, z odnoszeniem do domu: mieś. 8 K, kwart. 24 K. Cena ogłoszeń: 15 h za 1 mm 1-szp. Prenumeratę, ogłoszenia i przesyłki pieniężne przyjmuje Administracya w Przywozie koło Mor. Ostrawy. Tel. 211.

Rok II. | Wtorek, 7. stycznia 1919. | Nr 6.

We środę, dnia 8. stycznia 1919, odbędzie się w wielkiej sali Kahału, ul. Krakowska 41

publiczne zgromadzenie

z porządkiem dziennym.

1. Ostatnia konferencya żydowska w Warszawie a przyszła organizacya żydostwa w Państwie Polskiem. Referenci: Dr. Zimmermann, Dr. I. Schwarzbart.

2. Nasz program personalnej autonomii narodowej w Państwie Polskiem. Referenci: Dr. Leser, Dr. Bulwa.

3. Dyskusya.

Początek o godz. 6½ wieczorem.

Żydzi! Jawcie się tłumnie!

Komitet miejscowy organizacyi syońskiej w Krakowie.

Światowa konferencya syońska w Londynie.

Sztokholm, 4. stycznia. Tel. wł. Ż. B. P. Na zaproszenie, wystosowane przez prof. Weizmanna celem brania udziału w konferencyi syońskiej w Londynie, odniosło się biuro światowe Związku poalesyońskiego z zapytaniem co do charakteru tej konferencyi i zaznaczyło przytem konieczność zwołania ogólnego światowego kongresu syońskiego.

Prof. Weizmann odpowiedział, że dla przywódców syońskich, którzy bawią teraz w Londynie i w Paryżu, niemożliwem jest w chwili obecnej opuścić tych tak ważnych centrów politycznych. Zaprosiliśmy wszystkie osobistości syońskie, które mają możność przybycia tutaj, do brania udziału w konferencyi, która będzie miała charakter ogólnej syońskiej konferencyi światowej.

Delegacya poale syońska na międzynarodową konferencyę socyalistyczną.

Sztokholm, 4. stycznia. Tel. wł. Ż. B. P. Biuro światowej organizacyi Poale-Syon otrzymało od Huysmansa zaproszenie na międzynarodową konferencyę socyalistyczną w Lozannie, dokąd wyjechała delegacya poale-syońska.

Międzynarodowa konferencya socyalistyczna odroczona?

Wiedeń, 5. stycznia. Tel. wł. »Neue Freie Presse« donosi z Genewy: W Paryżu uważa się za prawdopodobne, że międzynarodowa konferencya socyalistyczna zostanie odroczona do marca i że odbędzie się ona nie w Lozannie, której władze miejskie i kantonalne wypowiedziały się przeciwko odbyciu konferencyi.

Odczyt Leo Herrmanna w Budapeszcie.

Budapeszt, 5. stycznia. Tel. wł. W olbrzymiej sali kahału wygłosił generalny sekretarz Ścisłego Komitetu Akcyjnego Organizacyi Syońskiej, p. Leo Herrmann, odczyt o politycznych i kolonizacyjnych zadaniach w przyszłości. Odczyt wywarł ogromne wrażenie na tłumnie zebraną publiczność, która z entuzyazmem przyjęła wywody referenta. Prof. Adolf Straus, przywódca syonistów węgierskich, przemówił w imieniu organizacyi syońskiej na Węgrzech i powiedział, że syoniści węgierscy cieszą się bardzo z pomyślnych rezultatów pracy Światowej Organizacyi Syońskiej.

Paderewski w Krakowie

Kraków, 5. stycznia. PAT. — Państwo Paderewscy przybyli dziś do Krakowa o godz. 8.50 rano.

Na dworcu kolejowym, udekorowanym zielenią i chorągwiami, oczekiwał przybycia prezydent miasta Fedorowicz z gronem radców miejskich, członkowie Komisyi Likwidacyjnej i reprezentanci wszystkich klas społeczeństwa. Przed salonem dworskim stanęła kompania honorowa żołnierzy. Plac przed dworcem był zapełniony publicznością. Z chwilą przybycia pociągu orkiestra kolejowa zagrała »Jeszcze Polska...«. Paderewski przeszedł przed frontem kompanii honorowej, poczem prezydent miasta Fedorowicz wystąpił z mową powitalną, na którą Paderewski odpowiedział. Pani Paderewskiej wręczono kwiaty.

Gdy Paderewski ukazał się przed dworcem, rozległy się burzliwe okrzyki i oklaski. Z dworca rozwinął się olbrzymi pochód. Na czele szła muzyka kolejarzy, dalej konna banderya włościańska powiatu krakowskiego, oddział piechoty i oddział konnicy. W pierwszym powozie jechał prezydent miasta Fedorowicz, który przez całą drogę stał zwrócony ku następnemu wozowi, w którym jechali państwo Paderewscy i delegat armii Hallera, major Iwanowicz. Powóz ten ciągnęła młodzież szkolna, a wyprzężone konie, ubrane kwiatami, prowadzono za powozem. W dalszym powozie jechał sekretarz osobisty Paderewskiego, Strakacz i z ramienia komendanta Piłsudskiego por. Zawisza. Za powozami postępował oddział kawaleryi. Około powozu Paderewskich straż obywat. szła kordonem przez cały czas pochodu. Pochód wśród tłumów przesunął się ulicą Lubicz pod pomnik Grunwaldzki, gdzie Paderewskiego powitał prezes P. K. L. dr. Tertil. Paderewski odpowiedział płomienną przemową, napominał do zgody i podkreślił, że Polskę ma budować cały naród. Następnie pochód ruszył ulicą Floryańską ku Rynkowi głównemu, przeszedł naokoło całego rynku i wszedł w ulicę Sławkowską ku hotelowi Grand, gdzie państwo Paderewscy mieli przygotowane kwatery.

W czasie pochodu Rynek zapełniły takie tłumy, jakich w Krakowie nie pamiętają. Od Krzysztoforów możnaby było po prostu przejść po głowach ludzkich do połowy Rynku.

Pod hotelem Grand przyszło do długotrwałych manifestacyi. Odśpiewano rotę Konopnickiej, poczem rozległy się burzliwe »Niech żyje!« na cześć Paderewskiego.

Na jutro, t. j. poniedziałek, projektowane było uroczyste posiedzenie Rady miejskiej wraz z Komisyą Likwidacyjną, Senatem uniwersyteckim, Akademią, Kapitułą i reprezentacyami różnych sfer obywatelskich dla uroczystego powitania Paderewskiego. Manifestacya ta prawdopodobnie jednak odpadnie, gdyż Paderewski ciągle jeszcze nieco niedomaga.

Miasto Kraków udekorowało się już wczesnym rankiem flagami polskiemi i koalicyi.

Udaremniony zamach na Piłsudskiego i szefa sztabu Szeptyckiego.

Warszawa, 6. stycznia. PAT. W nocy z 4. na 5. b. m. przedsięwzięły pewne ugrupowania polityczno-społeczne zamach na wojsko i na szefa sztabu generalnego, gen. Szeptyckiego. W zamachu brał udział pułkownik Januszajtis. Zamach udaremniono bez rozlewu krwi. Sprawcy pojmani. Przyprowadzeni przez spiskowców żołnierze, gdy się dowiedzieli, iż brali udział w akcyi skierowanej przeciw naczelnemu wodzowi Piłsudskiemu i szefowi sztabu generalnego, gen. Szeptyckiemu, w wielu wypadkach sami aresztowali swoich przywódców.

Otwarcie kongresu narodowego Żydów w państwie czecho-słowackiem.

Od naszego specyalnego korespondenta.

Praga, 5. stycznia. — Tel. wł. — Wczoraj nastąpiło we wielkiej sali giełdy towarowej uroczyste otwarcie pierwszego kongresu narodowego Żydów w państwie czecho-słowackiem, przy udziale przeszło 300 delegatów i wielkiej liczby gości z Czech, Moraw, Śląska i Słowaczyzny.

Prezydent Masaryk nadesłał pismo, w którem usprawiedliwił swą nieobecność.

Prezydent Żydowskiej Rady Narodowej, Dr. Singer, powitał zastępców władz, posłów i pisarzy czeskich i licznych gości honorowych. Imieniem kierownictwa światowej Organizacyi Syońskiej przemówił generalny sekretarz Hermann, imieniem Rady Narodowej we Lwowie członek tejże Zalman Herz, imieniem Żydowskiej Rady Narodowej we Wiedniu, generalny sekretarz Robert Weltsch. Zastępca klubu posłów socyalistycznych w czeskiem Zgromadzeniu Narodowem poseł Józef Kousa zaznaczył solidarność czeskiego proletaryatu z żydowskim. Delegat Müller powitał kongres w języku słowackim.

Odczytano liczne listy powitalne, m. i. od lorda Rotszylda, prof. Weizmanna, Sokołowa i Biura światowej Organizacyi Syońskiej w Kopenhadze.

Przemówienie wstępne wygłosił w języku hebrajskim Dr. Hugo Bergmann, który podniósł wywołane odrodzeniem narodu żydowskiego ożywienie języka hebrajskiego. Dr. Ludwik Singer miał odczyt o politycznem znaczeniu ruchu narodowo-żydowskiego. Przewodniczący Żydowskiej Rady socyalistycznej Rudolf Kohn proklamował postulaty żydowskiej socyalnej demokracyi. Dr. Lieben uzasadnił w języku hebrajskim przyłączenie się ortodoksyi żydowskiej do ruchu narodowo-żydowskiego. Wkńcu zaznaczył, znany poeta i literat Maks Brod, że nacyonalizm żydowski ma znaczenie i wartość ogólno-ludzką.

Czeski poseł o Żydach.

Morawska Ostrawa, 5. stycznia. Tel. wł. W wywiadzie z współpracownikiem »Morgenzeitung« wypowiedział się poseł Prokesz o stanowisku Żydów w rewirze ostrawskim w następujący sposób: »Co do Żydów, nie mam żadnego powodu do uważania ich za naród. Gdyż Żydzi ostrawscy nie posiadają żadnych cech odrębnego narodu: własnego języka, własnej kultury i własnego kraju. Byli dotychczas przynajmniej Niemcami i jako tacy występowali.

Na uwagę, że praski Narodni Vybor zajmuje w tej sprawie inne stanowisko, odpowiedział poseł Prokesz: Możliwe, proszę nie rozumieć mię źle. Mówię wyraźnie: dotychczas uważali się Żydzi za Niemców, i jako tacy występowali. O ile Żydzi przy przyszłych wyborach skupią na sobie tyle głosów, że będą mogli wysłać własnych zastępców do gminy i o ile ci zastępcy oświadczą nam, że nie są Niemcami, lecz narodowymi Żydami, to będziemy mieli wszystkie powody, aby ich uznać za to czem się sami mianują. Żydzi bowiem mają, jak wszystkie narody, prawo stanowienia o sobie.

Zjazd syonistów w Jugosławii

Zagrzeb, 4. stycznia. Tel. wł. Jutro zbierze się w Zagrzebiu pierwszy Zjazd wszystkich organizacyi syońskich w państwie południowo-słowiańskiem. Będą na nim zastąpione wszystkie organizacye syońskie w Kroacyi, Slawonii, Bośni i Hercegowinie. Również z wielu miast Serbii przybyli delegaci. Kierownikami organizacyi w Jugosławii są dr. Hugo Spitzer, prezes kahału w Osieku i dr. Jacobi w Zagrzebiu, jako też Łazarz Stern i dr. Aleks Licht. Wielce przyczyniło się do wzmocnienia ruchu syońskiego pismo żydowskie w języku kroackim »Zidow«.

Przed kilku dniami bawił tu generalny sekretarz światowej Organizacyi syońskiej, p. Leo Herrman, który odbył liczne konferencye z tutejszem kierownictwem syońskiem i przyniósł ważne wiadomości dla jutrzejszej konferencyi syońskiej w Zagrzebiu. P. Leo Herrmann miał też publiczny odczyt, który ściągnął kilkuset ludzi.

Śmierć Hertlinga

Rumpolding, 5. stycznia. — C. B. K. — Po sześciodniowej chorobie zmarł tu kanclerz Rzeszy niemieckiej Hertling. Pogrzeb odbędzie się w Monachium.

Sinnfeinerzy nie uznają parlamentu brytyjskiego

Rotterdam, 5. stycznia. — C. B. P. — Nieuve Rotterdam Courant donosi, że Sinnfeinerzy zdecydowani są zwołać w Dublinie centralne zgromadzenie, gdyż nie uznają parlamentu brytyjskiego. Rząd jest zdecydowany poczynić wszelkie kroki przeciw takiego rodzaju akcyi.

Przewiezienie gen. Mackensena do Salonik.

Budapeszt, 5. stycznia Tel. wł. Wczoraj w nocy został generał Mackensen przez francuskie wojska kolonialne pod komendą pułkownika przewieziony z zamku hr. Karolyego w Foth do Salonik. Od kilku dni otoczony był zamek, w którym internowany był Mackensen, przez 800 żołnierzy francuskich wojsk kolonialnych. O godz. 10. w nocy zawiadomili dwaj oficerowie francuscy Mackensena, że mają polecenie usunięcia go z obszaru Węgier i odtransportowania do Salonik. Mackensen był do głębi przerażony i oświadczył, że musi ustąpić przemocy.

Mowy Wilsona w Rzymie.

Mowa w parlamencie.

Rzym, 4. stycznia. — T. B. — Prezydent Wilson wygłosił w parlamencie mowę w której podniósł ścisłe stosunki między narodem amerykańskim i włoskim i tak mówił dalej: Nie można żyć w cieniu wojny, nie pojąwszy, że **sprzymierzonych czeka jeszcze wielkie zadanie,** które jest o wiele trudniejszem, aniżeli to, które już przedsięwzięli. **Gdyż łatwiej jest mówić o prawie i sprawiedliwości a trudniej zastosować metody w praktyce.** Pożądane są ku temu: **Czystość motywów i bezinteresowność.** Dlatego pozwólcie mi — powiedział Wilson —, jeśli na kilka minut przedstawię nową sytuacyę.

Charakterystycznym faktem jest, że wielkie państwa rozpadły się w kawały. Właściwością tego położenia było, że rozmaite narody trzymane były razem wbrew ich woli, pod obuchem gwałtu. Największe dyferencye między państwami na Bałkanie powstały dlatego, że kraje te zawsze były dostępne rozmaitym wpływom. Zawsze wywoływano intrygi. Na zachodzie państw bałkańskich mieszkała niespokojna ludność, która trzymana była razem nie wskutek sympatyi albo przyjaźni, lecz tylko przemocą wojskową. Tworzenie intryg zostało teraz zniweczone, więzy są zerwane.

Zorganizowanie przyjaźni świata i stworzenie nowej międzynarodowej psychologii.

Musimy się starać o nowy element, któryby łączył ze sobą ludy. Nie są one przyzwyczajone do niezależności a teraz muszą się stać niezależnemi. Z pewnością stoicie ze mną na tem samem stanowisku, że nie godzi **się nam powiedzieć, jakie rządy mają otrzymać te kraje.** Jesteśmy przyjaciółmi tych narodów i jest naszym obowiązkiem, jako ich przyjaciele o to się starać, ażeby w jakiejś formie otrzymali ochronę, która im się należy. Jest tylko jeden środek, który wiąże narody, skoro się wyklucza gwałt. Jest nim **przyjaźń i wzajemna życzliwość.** Dlatego jest **naszem zadaniem zorganizować przyjaźń świata** i o to się starać, aby siła militarna, która walczyła o prawo, sprawiedliwość i wolność, **została złączona i ażeby powstała** zdolna **do życia organizacya, na którąby** narody **świata z radością reagowały.** Teraz polega **nasze zadanie** na niczem mniejszem, jak na **stworzeniu nowej międzynarodowej psychologii, na stworzeniu nowej atmosfery.**

Ku mojej radości mogę oświadczyć, że **w moich rokowaniach** z miarodajnymi **przywódcami Francyi i Anglii** czuję atmosferę, w której istnieje chęć wymierzania sprawiedliwości, **nawiązania** stosunków przyjacielskich i zawarcia pokoju, odpowiadającego wspólnym celom. Przeszkody muszą zostać usunięte. Dzielni mężowie nie obawiają się tychże, lecz stawiają im opór i musi być naszą ambicyą wszystko przezwyciężyć, co nam staje na drodze. Wiemy, że nowej równowagi mocarstw być nie może. Wiemy ale także, że zamiast tego musi się stworzyć co innego, mianowicie **związek narodów,** który kiedyś ludzie nazwali teoryą i »idealistyką.« To wynika z praktycznych konieczności.

Stoimy na progu nowej epoki, w której istnieć będzie **nowa polityka stanu** i mam nadzieję, że nowa epoka wzniesie ludzkość do nowego stopnia udoskolenia.

Bankiet w Kwirynale.

Rzym, 5. stycznia. — B. K. — Agencya Stefani donosi: Wczoraj wieczorem odbył się w Kwirynale na cześć prezydenta Wilsona bankiet, w którym brali udział prezydent Stanów Zjednoczonych ze swą małżonką i córką, ministrowie i wiele innych osobistości. W toaście po obiedzie król m. i. powiedział:

»Pańska osoba zawiera w sobie całą moc werbującą niezłomnego dążenia do wolności i sprawiedliwości. Włochy, które obecnie znowu odnalazły swoich braci, którzy od dawna cierpią pod obcem jarzmem, są gotowe do najserdeczniejszej współpracy. Przy rozważaniu sposobów i środków, najbardziej nadających się do złączenia cywilizowanych narodów w jedynym punkcie, by we formie ligi narodów stworzyć warunki, zapomocą których najlepiej będą zagwarantowane prawa każdego z pośród nich, co jest niezbędnem dla czynnego i owocnego pokoju — będziemy zupełnie zgodni. Oba mocarstwa, Włochy i Ameryka, zupełnie dobrowolnie wszczęły wojnę. Wnoszę toast na rozkwit i wzrastający postęp wielkiego narodu amerykańskiego.

Włosi w Ameryce.

Prezydent Wilson m. i. odpowiedział: Włosi w Stanach Zjednoczonych są **wprost podziwiani.** Mojem zdaniem, są oni jedynym narodem, który u się u nas zorganizował w ten sposób, że przybyli do Ameryki rodacy przez miesice i lata zostali w przemyśle użyci do takich zajęć, które najbardziej odpowiadały ich poprzednim przyzwyczajeniom. Mieszkający u nas Włosi bardzo popierali swoich rodaków, przyczem przynosili wielką korzyść i Stanom Zjednoczonym, dając swym rodakom pracę, która im była najkorzystniejszą.

Jesteśmy pod każdym względem szczęśliwi, że możemy razem pracować wewnątrz kraju i poza nim.

Dziś południu powiedziałem do **Orlanda i Sonnina:** Gdybym chciał postawić narody świata, każdy pod własne jego panowanie, **Stany Zjednoczone nie chciałyby się rozstać z Włochami osiadłymi** na ich terytoryach. Bardzo wysoko cenimy waszą współpracę, w **przemyśle.**

Byliśmy zmuszeni zużyć naszą tonaż wyłącznie do transportu wojsk i oznaczonych zapasów, wskutek czego mogliśmy dokonać jedynie tylko połowy tego, cośmy chcieli zrobić, by dostarczyć Wam węgla i innych towarów w tej ilości, w jakieiście ich podczas wojny potrzebowali. Moje serce zwraca się ku wszystki mbiednym i małym rodzinom tego wielkiego państwa, które wzięły na siebie bóle i ofiary tej wojny i radośnie oddawały swoich mężów, by uwolnić innych mężów i inne narody. Do narodu włoskiego nie tylko **czuję sympatyę,** lecz go głęboko **podziwiam.** Mam zaszczyt wznieść toast na zdrowie Jej cesarskiej Mości królowej i Waszej Cesarskiej Mości Króla, jak również na trwały rozkwit Włoch.«

Żądza panowania Niemiec.

Rzym, 5. stycznia. — B. K. — Agencya Stefani: Prezydent Wilson zwiedził wczoraj ze swą małżonką historyczne miejsca Rzymu, terny Caratelli, Kolosseum, Panteon Forum i Kapitol. Wszdzie był on przez masy entuzyastycznie witany. Na Kapitolu książę C o l o n n a i senator P i t t o n i wygłosili przemówienia. W swej odpowiedzi Wilson podziękował za udzielone mu prawo obywatelskie Rzymu.

Wielki błąd mocarstw środkowych.

Przy przeglądzie historycznym wspomniał on o **wielkim błędzie mocarstw centralnych. Gdyby Niemcy z jeszcze jednem pokoleniem żyły w okresie pokoju, osiągnęłyby były światowe panowanie na polu handlu. Nie chciały one jednak dopiąć tej władzy swoją zręcznością, działalnością i powodzeniem handlowem, lecz zapomocą broni. Świat jednak skonstatuje, że wszelkie panowanie może być osiągnięte jedynie przez usługi wyświadczone samemu handlowi przy zachowaniu przyjaznych stosunków na zewnątrz.**

Wspomniawszy z radością o połączeniu się włoskiego narodu z amerykańskim, Wilson zakończył: Wierzę, że nigdy jeszcze nie było takiego czasu, kiedyby w sercach ludzi było więcej nadziei i zaufania. Nigdybym nie opuścił Ameryki, gdybym nie czuł, że nadszedł czas, kiedy ludzie muszą się jednoczyć w życzeniu, aby wszyscy na zawsze zostali związani w braterstwie.

Plany Wilsona.

Paryż, 4. stycznia. — T. K. — »Information« ogłasza szczegóły o planach Wilsona. Wilson wraca z Włoch do Paryża 12. stycznia i następnego tygodnia **odjedzie z powrotem do Nowego Jorku.** Jak słychać zamierza on wygłosić mowę przed uczestnikami konferencyi pokojowej. Na ostatnią propozycyę Wilsona ma zostać wydany **codziennie komunikat,** któryby ciągle informował publiczność o stanie narad. Wilson **wróci do Europy** celem brania udziału w ogólnej konferencyi pokojowej, bo chce osobiście podpisać traktat pokojowy w imieniu Stanów Zjednoczonych.

Wilson zaprosił do Ameryki króla angielskiego i Poincarego. Poincare w zasadzie przyrzekł po podpisaniu układu pokojowego przyjechać do Ameryki. Król angielski zapowiedział odwiedziny królewicza na koniec lutego.

Program kongresu pokojowego.

Haga, 4 stycznia. Tel. wł. Jak donosi „Petit Parisien“ ustalony już jest w ogólnych zarysach program kongresu pokojowego. Odbędą się 3 konferencye.

W pierwszej, która się zbierze 13. bm. wezmą udział tylko Francya, Anglia, Ameryka i Włochy. Od czasu do czasu jednak zostaną dopuszczeni zastępcy mniejszych państw gdy się rozchodzić będzie o sprawy, które ich szczególnie dotyczą. Mianowicie Belgia, państwa byłej Austryi i państwa bałkańskie, jakoteż Portugalia z powodu kwestyi kolonialnych.

Na następującej drugiej konferencyi, której data jeszcze nie jest ustalona, wezmą udział wszystkie państwa stojące po stronie koalicyi, celem ustalenia warunków pokoju preliminaryjnego na podstawie zasad wystawionych przez 4 wielkie mocarstwa.

Dopiero do trzeciej konferencyi, która z wielką pompą odbędzie się w Wersalu, zostaną także dopuszczeni zastępcy mocarstw centralnych. Na tej konferencyi zostanie zawarty pokój preliminaryjny.

Po takiem zawarciu pokoju w ogólnych zarysach przez wszystkie walczące państwa, rozpoczną się obrady nad ostatecznym pokojem ze wszystkiemi kwestyami szczegółowemi, dla których załatwienia ustanowi się wielka ilość technicznych komisyi. Cały personał tych komisyi oblicza się niemniej jak na 20.000 ludzi.

Projekt Związku narodów

Paryż, 4. stycznia. — T. K. — Leon B e u r g e o i s, który zastępuje Francyę w komisyi, mającej przygotować związek narodów, wyłuszczył korespondentowi »Daily Telegraph« swoje stanowisko wobec związku narodów. Projekt, który już został wypracowany, składa się z 3 części:

Pierwsza część przewiduje utworzenie związku narodów między państwami koalicyi. **Sądy rozjemcze i ograniczenie zbrojeń,** są, rozumie się, dwoma ważniejszymi punktami, co do których sprzymierzeni mają się ze sobą porozumieć.

Druga część zaznacza, że koalicya ma potem starać się o zbliżenie do Niemiec, ale **nie tak, ażeby Niemcy natychmiast zostały przyjęte do związku narodów.** To jest niemożliwem, jak długo Niemcy nie zapłaciły całego odszkodowania i poddały się sprawiedliwej i koniecznej karze.

Trzecia część zajmuje się planem zwołania natychmiast po podpisaniu układu pokojowego ogólnej konferencyi, na której koalicya ogłosi warunki, na które się zgodziła i wyda **odezwę** do narodów, które chcą się przyłączyć do związku narodów, ażeby zastosowały się do tych samych przepisów.

100 milionów na środki żywności dla Europy.

Waszyngton, 5. stycznia. Cz. B. P. Prezydent Wilson przedłożył kongresowi wniosek uchwalenia kredytu 100 milionów dolarów celem ulżenia nędzy głodowej w Europie. Za tę sumę mają być przesłane środki żywności do Polski, Rosyi, Austryi i Węgier.

Sytuacya żywnościowa w Europie.

Sprawozdanie Hoowera.

Paryż, 5. stycznia. BK. Przewodniczący amerykańskiej komisyi środków żywności, H o o w e r, złożył sprawozdanie o sytuacyi żywnościowej w Europie, w którem powiedział m. i.: **Ludność Niemiec ma z pewnością dość zapasów,** aby módz jeszcze przez jakiś czas wyżyć. Wyjąwszy zaopatrzenie t ł u s z c z e m, które bezwątpienia jest bardzo skąpe. Naszem pierwszem staraniem musi być ustalenie warunków dla zarządzeń, które są konieczne celem przyjścia z pomocą zaprzyjaźnionym obszarom. Produkcya tych krajów bardzo znacznie s p a d ł a. Dzięki wspólnym staraniom urzędu wojennego i zarządu środkami żywności wysłaliśmy dotychczas **150.000 ton** środków żywności do rozmaitych portów europejskich. Problem t r a n s p o r t u jest dalej nadzwyczaj ciężki, wskutek złego stanu kolei i materyału w całym tym obszarze, wchodzącym w rachubę.

Nadzwyczaj ciężką jest ponadto kwestya f i n a n s o w a.

Wyżywienie Europy w najbliższych 6 miesiącach jest wielkim problemem ekonomicznym. Ma on też **pierwszorzędne polityczne znaczenie. Jeżeli chcemy zapewnić utworzenie rządów, z którymibyśmy mogli zawrzeć pokój, musimy w jakiś sposób wystarać się o dostarczenie środków żywności.** Do transportu artykułów do oswobodzonych krajów muszą także wejść w rachubę n i e m i e c k i e okręty.

Ameryka obejmuje kierownictwo akcyi ratunkowej dla Europy.

Paryż, 5. stycznia. BK. Reuter. Amerykańska komisya dla rokowań pokojowych oddała dziś następujące oświadczenie: Przy swem przybyciu został prezydent Wilson poinformowany o konferencyach, odbytych między rządami, które zajmowały się metodami organizacyi ratunkowej. Sprzymierzeni i Stany Zjednoczone zgodne są w tem, że **pomoc musi być użyczoną i że wymaga ona jednolitości** kierownictwa. **Sprzymierzone rządy zawiadomiły Wilsona, że życzą sobie, aby rząd** Stanów Zjednoczonych **objął kierownictwo przy zorganizowaniu i przeprowadzeniu dzieła ratunkowego.**

Komisya amerykańska dla b. Austro-Węgier.

Amsterdam, 5. grudnia. BK. Biuro Reutera donosi: Ze strony amerykańskiej komisyi dla rokowań pokojowych zostanie wysłaną ekspedycya do Austro-Węgier, by przestudyować polityczne, socyalne i gospodarcze stosunki w Austryi i przyległych państwach. Ekspedycya będzie miała swoją siedzibę we Wiedniu, a w Pradze, Budapeszcie i Zagrzebiu swoje agencye i od czasu do czasu będzie składała swe sprawozdania. Na czele delegacyi stoi prof. Doolidge.

KRONIKA.

Kraków, 6. stycznia.

W sprawie rozruchów antyżydowskich w Galicyi zachodniej. Komisya dla badania przyczyn rozruchów antyżydowskich przy P. K. L. komunikuje, że z powodu rozruchów i rabunków, dokonanych w listopadzie ubiegłego roku w zachodniej Galicyi, wdrożone zostały dochodzenia sądowo karne w następujących miejscowościach: W Kętach przeciw 28 podejrzanych, z których 7 zatrzymano w areszcie śledczym, w Sanoku, w Krościenku, w Dynowie, Tarnobrzegu, Nisku, Milowce, Jarosławiu, Myślenicach, Makowie, Dąbrowie, Baligrodzie, Bukowsku, Rymanowie (kilku w areszcie śledczym), Brzozowie, Głogowie, Żabnie, Dobczycach (kilku podejrzanych zatrzymano w areszcie śledczym), Limanowej, Ropczycach, Żmigrodzie, Żywcu, Białej, Czarnym Dunajcu, Zatorze, Brzesku (kilkunastu w aresztach śledczych), Strzyżowie, Skawinie, Liszkach, Zakliczynie, Tyczynie, Jaworznie, Radomyślu Wielkim, w Suchej (kilka aresztowanych), Rzeszowie, Kalwaryi i Andrychowie. Według relacyi z tych miejscowości władze nie były w możności przeciwdziałać rozruchom z powodu braku siły zbrojnej i straży bezpieczeństwa, która złożona przeważnie z obcych żywiołów (Czechów, Rusinów i Niemców) opuściła swoje posterunki z chwilą objęcia władzy przez rząd polski, W rozruchach brały udział bandy dezerterów, którzy na wiadomość o objęciu władzy przez rząd polski opuścili kryjówki i przy pomocy zdemoralizowanych w wojnie niedorostków podjęli wyprawy na cudzą własność.

Zgromadzenie publiczne, zwołane przez Komitet miejscowy Organizacyi syońskiej w Krakowie na 7. bm., odbędzie się z powodów technicznych we środę, 8. bm. o godz. pół do 7. wieczorem w sali Kahału.

Zarządzenia sanistarne. Ze względu na szerzącą się w mieście epidemię tyfusu plamistego, wydał magistrat jako władza polityczna ważne zarządzenia sanitarne, odnoszące się do wszystkich teatrów świetlnych sal koncertowych wykładowych i zabawowych oraz lokali stowarzyszeń, dalej kawiarń, restauracyj, szynków, cukierni oraz wszelkich innych lokali, gdzie gromadzi się większa liczba osób.

Podłogi w teatrach, salach koncertowych, wykładowych i zabawowych oraz publicznych salach zebrań itd. mają być wymyte trzy razy na tydzień wrzącą wodą. Tosamo odnosi się do kawiarń, restauracyj i szynków. Krzesła i kanapy oraz urządzenia w szatniach dla publiczności codziennie mają być wycierane ścierką, zamaczaną w terpentynie. Osobom niechlujnie ubranym i zaniedbanym wstęp do publicznych lokali jak teatry, kawiarnie itp. oraz do tramwajów jest wzbroniony.

Nie stosujący się do tych przepisów będą surowo karani.

Komunikaty.

»Przedświt-Haszachar.« Dziś o godz. 6. w wielkiej sali kahału zebranie towarzyskie członków i seniorów.

Redaktor odpowiedzialny: Dr. Wilhelm Berkelhammer. — Drukarnia: »Austryacki nakład gazet« pod zarządem J. Stollego w Przywozie.

Mowy Wilsona w Rzymie.

Mowa w parlamencie.

Rzym, 4. stycznia. — T. B. — Prezydent Wilson wygłosił w parlamencie mowę w której podniósł ścisłe stosunki między narodem amerykańskim i włoskim i tak mówił dalej: Nie można żyć w cieniu wojny, nie pojąwszy, że **sprzymierzonych czeka jeszcze wielkie zadanie,** które jest o wiele trudniejszem, aniżeli to, które już przedsięwzięli. **Gdyż łatwiej jest mówić o prawie i sprawiedliwości a trudniej zastosować metody w praktyce.** Pożądane są ku temu: **Czystość motywów i bezinteresowność.** Dlatego pozwólcie mi — powiedział Wilson —, jeśli na kilka minut przedstawię nową sytuacyę.

Charakterystycznym faktem jest, że wielkie państwa rozpadły się w kawały. Właściwością tego położenia było, że rozmaite narody trzymane były razem wbrew ich woli, pod obuchem gwałtu. Największe dyferencye między państwami na Bałkanie powstały dlatego, że kraje te zawsze były dostępne rozmaitym wpływom. Zawsze wywoływano intrygi. Na zachodzie państw bałkańskich mieszkała niespokojna ludność, która trzymana była razem nie wskutek sympatyi albo przyjaźni, lecz tylko przemocą wojskową. Tworzenie intryg zostało teraz zniweczone, więzy są zerwane.

Zorganizowanie przyjazni świata i stworzenie nowej międzynarodowej psychologii.

Musimy się starać o nowy element, któryby łączył ze sobą ludy. Nie są one przyzwyczajone do niezależności a teraz muszą się stać niezależnemi. Z pewnością stoicie ze mną na tem samem stanowisku, że **nie godzi się nam powiedzieć, jakie rządy mają otrzymać te kraje.** Jesteśmy przyjaciółmi tych narodów i jest naszym obowiązkiem, jako ich przyjaciele o to się starać, ażeby w jakiejś formie otrzymali ochronę, która im się należy. Jest tylko jeden środek, który wiąże narody, skoro się wyklucza gwałt. Jest nim **przyjaźń i wzajemna życzliwość.** Dlatego jest **naszem zadaniem zorganizować przyjaźń świata i o to się strać, aby siła militarna, która walczyła o prawo, sprawiedliwość** i wolność, **postała złączona i ażeby powstała** zdolna **do życia organizacya,** na którąby narody **świata z radością reagowały.** Teraz polega **nasze zadanie na niczem mniejszem,** jak na **stworzeniu nowej międzynarodowej psychologii, na stworzeniu nowej atmosfery.**

Ku mojej radości mogę oświadczyć, że w moich rokowaniach z miarodajnymi **przywódcami Francyi i Anglii czuję atmosferę, w której istnieje chęć wymierzania sprawiedliwości, nawiązania stosunków przyjacielskich i zawarcia pokoju,** odpowiadającego wspólnym celom. Przeszkody muszą zostać usunięte. Dzielni mężowie nie obawiają się tychże, lecz stawiają im opór i musi być naszą ambicyą wszystko przezwyciężyć, co nam staje na drodze. Wiemy, że nowej równowagi mocarstw być nie może. **Wiemy ale także,** że zamiast tego musi się stworzyć co innego, mianowicie **związek narodów,** który kiedyś ludzie nazwali teoryą i »idealistyką.« To wynika z praktycznych konieczności.

Stoimy na progu **nowej epoki,** w której istnieć będzie **nowa polityka stanu** i mam nadzieję, że nowa epoka wzniesie ludzkość do nowego stopnia udoskolenia.

Bankiet w Kwirynale.

Rzym, 5. stycznia. — B. K. — Agencya Stefani donosi: Wczoraj wieczorem odbył się w Kwirynale na cześć prezydenta Wilsona bankiet, w którym brali udział prezydent Stanów Zejdnoczonych ze swą małżonką i córką, ministrowie i wiele innych osobistości. W toaście po obiedzie król m. i. powiedział:

»..Pańska osoba zawiera w sobie całą moc **werbującą** niezłomnego dążenia do wolności i sprawiedliwości. Włochy, które obecnie znowu odnalazły swoich braci, którzy od dawna cierpią pod obcem jarzmem są gotowe do najserdeczniejszej współpracy. Przy rozważaniu sposobów i środków, najbardziej nadających się do złączenia cywilizowanych narodów w jedynym punkcie, by we formie ligi narodów stworzyć warunki, zapomocą których najlepiej będą zagwarantowane prawa każdego z pośród nich, co jest niezbędnem dla czynnego i owocnego pokoju — będziemy zupełnie zgodni. Oba mocarstwa, Włochy i Ameryka, zupełnie dobrowolnie wszczęły wojnę. Wnoszę toast na rozkwit i wzrastający postęp wielkiego narodu amerykańskiego.

Włosi w Ameryce.

Prezydent Wilson m. i. odpowiedział: Włosi w Stanach Zjednoczonych są **wprost podziwiani.** Mojem zdaniem, są oni jedynym narodem, który u się u nas zorganizował w ten sposób, że przybyli do Ameryki rodacy przez miesice i lata zostali w przemyśle użyci do takich zajęć, które naibardziej odpowiadały ich poprzednim przyzwyczajeniom. Mieszkający u nas Włosi bardzo popierali swoich rodaków, przy czem przynosili wielką korzyść i Stanom Zjednoczonym, dając swym rodakom pracę, która im była najkorzystniejszą.

Jesteśmy pod każdym względem szczęśliwi, że możemy razem pracować wewnątrz kraju i poza nim.

Dziś południu powiedziałem do **Orlanda i Sonnina:** Gdybym chciał postawić narody świata, każdy pod własne jego panowanie, **Stany Zjednoczone nie chciałyby się rozstać z Włochami osiadłymi** na ich terytoryach. Bardzo wysoko cenimy wasza współpracę, w **przemyśle.**

Byliśmy zmuszeni zużyć naszą tonaż wyłącznie do transportu wojsk i oznaczonych zapasów, wskutek czego mogliśmy dokonać jedynie tylko połowy tego, cośmy chcieli zrobić, by dostarczyć Wam węgla i innych towarów w tej ilości, w jakieiście ich podczas wojny potrzebowali. Moje serce zwraca się ku wszystki mbiednym i małym rodzinom tego wielkiego państwa, które wzięły na siebie bóle i ofiary tej wojny i radośnie oddawały swoich mężów, by uwolnić innych mężów i inne narody. Do narodu włoskiego nie tylko **czuję sympatyę,** lecz go głęboko **podziwiam.** Mam zaszczyt wznieść toast na zdrowie Jej cesarskiej Mości królowej i Waszej Cesarskiej Mości Króla, jak również na trwały rozkwit Włoch.«

Żądza panowania Niemiec.

Rzym, 5. stycznia. — **B. K.** — Agencya Stefani: Prezydent Wilson zwiedził wczoraj ze swą małżonką historyczne miejsca Rzymu, terny Caratelli, Kolosseum, Panteon Forum i Kapitol. Wszdzie był on przez masy entuzyastycznie witany. Na Kapitolu książe C o l o n n a i senator P i t t o n i wygłosili przemówienia. W swej odpowiedzi Wilson podziękował za udzielone mu prawo obywatelskie **Rzymu.**

Wielki błąd mocarstw środkowych.

Przy przeglądzie historycznym wspomniał on o wielkim błędzie mocarstw centralnych. Gdyby Niemcy z jeszcze jednem pokoleniem żyły w okresie pokoju, osiągnęłyby były światowe panowanie na polu handlu. Nie chciały one jednak dopiąć tej władzy swoją zrecznością, działalnością i powodzeniem handlowem, lecz zapomoca broni. Świat jednak skonstatuje, że wszelkie panowanie może być osiągnięte jedynie przez usługi wyświadczone samemu handlowi przy zachowaniu przyjaznych stosunków na zewnątrz.

Wspomniawszy z radością o połączeniu się włoskiego narodu z amerykańskim, Wilson zakończył: Wierzę, że nigdy jeszcze nie było takiego czasu, kiedyby w sercach ludzi było więcej nadziei i zaufania. Niedbym nie opuścił Ameryki, gdybym nie czuł, że nadszedł czas, kiedy ludzie muszą się jednoczyć w życzeniu, aby wszyscy na zawsze zostali związani w braterstwie.

Plany Wilsona.

Paryż, 4. stycznia. — T. K. — »Information« ogłasza szczegóły o planach Wilsona. Wilson wraca z Włoch do Paryża 12. stycznia i następnego tygodnia **odjedzie z powrotem do Nowego Jorku.** Jak słychać zamierza on wygłosić mowę przed uczestnikami konferencyi pokojowej. Na ostatnią propozycyę Wilsona ma zostać wydany **codziennie komunikat,** któryby ciągle informował publiczność o stanie narad. Wilson **wróci do Europy** celem brania udziału w ogólnej konferencyi pokojowej, bo chce osobiście podpisać traktat pokojowy w imieniu Stanów Zjednoczonych.

Wilson zaprosił do Ameryki króla angielskiego i Poincarego. Poincare w zasadzie przyrzekł po podpisaniu układu pokojowego przyjechać do Ameryki. Król angielski zapowiedział odwiedziny królewicza na koniec lutego.

Program kongresu pokojowego.

Haga, 4 stycznia. Tel. wł. Jak donosi „Petit Parisien" ustalony już jest w ogólnych zarysach program kongresu pokojowego. Odbędą się 3 konferencye.

W pierwszej, która się zbierze 13. bm. wezmą udział tylko Francya, Anglia, Ameryka i Włochy. Od czasu do czasu jednak zostaną dopuszczeni zastępcy mniejszych państw gdy się rozchodzić będzie o sprawy, które ich szczególnie dotyczą. Mianowicie Belgia, państwa byłej Austryi i państwa bałkańskie, jakoteż Portugalia z powodu kwestyi kolonialnych.

Na następującej drugiej konferencyi, której data jeszcze nie jest ustalona, wezmą udział wszystkie państwa stojące po stronie koalicyi, celem ustalenia warunków pokoju preliminaryjnego na podstawie zasad wystawionych przez 4 wielkie mocarstwa.

Dopiero do trzeciej konferencyi, która z wielką pompą odbędzie się w Wersalu, zostaną także dopuszczeni zastępcy mocarstw centralnych. Na tej konferencyi zostanie zawarty pokój preliminaryjny.

Po takiem zawarciu pokoju w ogólnych zarysach przez wszystkie walczące państwa, rozpoczną się obrady nad ostatecznym pokojem ze wszystkiemi kwestyami szczegółowemi, dla których załatwienia ustanowi się wielka ilość technicznych komisyi. Cały personał tych komisyi oblicza się niemniej jak na 20.000 ludzi.

Projekt Związku narodów

Paryż, 4. stycznia. — T. K. — Leon B e u r g e o i s, który zastępuje Francyę w komisyi, mającej przygotować związek narodów, wyłuszczył korespondentowi »Daily Telegraph« swoje stanowisko wobec związku narodów. Projekt, który już został wypracowany, składa się z 3 części:

Pierwsza część przewiduje utworzenie związku narodów między państwami koalicyi. **Sądy rozjemcze i ograniczenie** zbrojeń, są, rozumie się, dwoma ważniejszymi punktami, co do których sprzymierzeni mają się ze sobą porozumieć.

Druga część zaznacza, że koalicya ma potem starać się o zbliżenie do Niemiec, ale **nie tak, ażeby Niemcy natychmiast zostały przyjęte do związku narodów.** To jest niemożliwem, jak długo Niemcy **nie zapłaciły całego odszkodowania** i poddały się sprawiedliwej i koniecznej karze.

Trzecia część zajmuje się planem zwołania natychmiast po podpisaniu układu pokojowego ogólnej konferencyi, na której koalicya ogłosi warunki, na które się zgodziła i wyda **odezwę** do narodów, które chcą się przyłączyć do związku narodów, ażeby zastosowały się do tych samych przepisów.

100 milionów na środki żywności dla Europy.

Waszyngton, 5. stycznia. Cz. B. P. Prezydent Wilson przedłożył kongresowi wniosek uchwalenia kredytu 100 milionów dolarów celem ulżenia nędzy głodowej w Europie. Za tę sumę mają być przesłane środki żywności do Polski, Rosyi, Austryi i Węgier.

Sytuacya żywnościowa w Europie.

Sprawozdanie Hoowera.

Paryż, 5. stycznia. BK. Przewodniczący amerykańskiej komisyi środków żywności, H o o w e r, złożył sprawozdanie o sytuacyi żywnościowej w Europie, w którem powiedział m. i.: **Ludność Niemiec ma z pewnością dość zapasów,** aby módz jeszcze przez jakiś czas wyżyć. Wyjąwszy zaopatrzenie t ł u s z c z e m, które bezwątpienia jest bardzo skąpe. Naszem pierwszem staraniem musi być ustalenie warunków dla zarządzeń, które są konieczne celem przyjścia z **pomocą** zaprzyjaźnionym obszarom. Produkcya tych krajów bardzo znacznie s p a d ł a. Dzięki wspólnym staraniom urzędu wojennego i zarządu środkami żywności wysłaliśmy dotychczas **150.000 ton** środków żywności do rozmaitych portów europejskich. Problem t r a n s p o r t u jest dalej nadzwyczaj ciężki, wskutek złego stanu kolei i materyału w całym tym obszarze, wchodzącym w rachubę.

Nadzwyczaj ciężką jest ponadto kwestya f i n a n s o w a.

Wyżywienie Europy w najbliższych 6 miesiącach jest wielkim problemem ekonomicznym. Ma on też **pierwszorzędne polityczne znaczenie. Jeżeli chcemy zapewnić utworzenie rządów, z którymibyśmy mogli zawrzeć pokój, musimy w jakiś sposób wystarać się o dostarczenie środków żywności.** Do transportu artykułów do oswobodzonych krajów muszą także wejść w rachubę n i e m i e c k i e okręty.

Ameryka obejmuje kierownictwo akcyi ratunkowej dla Europy.

Paryż, 5. stycznia. BK. Reuter. Amerykańska komisya dla rokowań pokojowych oddała dziś następujące oświadczenie: Przy swem przybyciu został prezydent Wilson poinformowany o konferencyach, odbytych między rządami, które zajmowały się metodami organizacyi ratunkowej. Sprzymierzeni i Stany Zjednoczone zgodne są w tem, że **pomoc musi być użyczoną i że wymaga ona jednolitości** kierownictwa. **Sprzymierzone rządy zawiadomiły Wilsona, że życzą sobie, aby rząd Stanów Zjednoczonych objął kierownictwo przy zorganizowaniu** i **przeprowadzeniu dzieła ratunkowego.**

Komisya amerykańska dla b. Austro-Węgier.

Amsterdam, 5. grudnia. BK. Biuro Reutera donosi: Ze strony amerykańskiej komisyi dla rokowań pokojowych zostanie wysłaną ekspedycya do Austro-Węgier, by przestudyować polityczne, socyalne i gospodarcze stosunki w Austryi i przyległych państwach. Ekspedycya będzie miała swoją siedzibę we Wiedniu, a w Pradze, Budapeszcie i Zagrzebiu swoje agencye i od czasu do czasu będzie składała swe sprawozdania. Na czele delegacyi stoi prof. Doolidge.

KRONIKA.

Kraków, 6. stycznia.

W sprawie rozruchów antyżydowskich w Galicyi zachodniej. Komisya dla badania przyczyn rozruchów antyżydowskich przy P. K. L. komunikuje, że z powodu rozruchów i rabunków, dokonanych w listopadzie ubiegłego roku w zachodniej Galicyi, wdrożone zostały dochodzenia sądowo karne w następujących miejscowościach: W Kętach przeciw 28 podejrzanych, z których 7 zatrzymano w areszcie śledczym, w Sanoku, w Krościenku, w Dynowie, Tarnobrzegu, Nisku, Milowce, Jarosławiu, Myślenicach, Makowie, Dąbrowie, Baligrodzie, Bukowsku, Rymanowie (kilku w areszcie śledczym), Brzozowie, Głogowie, Żabnie, Dobczycach (kilku podejrzanych zatrzymano w areszcie śledczym) Limanowej, Ropczycach, Żmigrodzie, Żywcu, Białej, Czarnym Dunajcu, Zatorze, Brzesku (kilkunastu w aresztach śledczych) Strzyżowie, Skawinie, Liszkach, Zakliczynie, Tyczynie, Jaworzniu, Radomyślu Wielkim, w Suchej (kilka aresztowanych), Rzeszowie, Kalwaryi i Andrychowie. Według relacyi z tych miejscowości władze nie były w możności przeciwdziałać rozruchom z powodu braku siły zbrojnej i straży bezpieczeństwa, która złożona przeważnie z obcych żywiołów (Czechów, Rusinów i Niemców) opuściła swoje posterunki z chwilą objęcia władzy przez rząd polski, W rozruchach brały udział bandy dezerterów, którzy na wiadomość o objęciu władzy przez rząd polski opuścili kryjówki i przy pomocy zdemoralizowanych w wojnie niedorostków podjęli wyprawy na cudzą własność.

Zgromadzenie publiczne, zwołane przez Komitet miejscowy Organizacyi syońskiej w Krakowie na 7. bm., odbędzie się z powodów technicznych we środę, 8. bm. o godz. pół do 7. wieczorem w sali Kahału.

Zarządzenia sanistarne. Ze względu na szerzącą się w mieście epidemię tyfusu plamistego, wydał magistrat jako władza polityczna ważne zarządzenia sanitarne, odnoszące się do wszystkich teatrów świetlnych sal koncertowych wykładowych i zabawowych oraz lokali stowarzyszeń, dalej kawiarń, restauracyj, szynków, cukierni oraz wszelkich innych lokali, gdzie gromadzi się większa liczba osób.

Podłogi w teatrach, salach koncertowych, wykładowych i zabawowych oraz publicznych salach zebrań itd. mają być wymyte trzy razy na tydzień wrzącą wodą. Tosamo odnosi się do kawiarń, restauracyj i szynków. Krzesła i kanapy oraz urządzenia w szatniach dla publiczności codziennie mają być wycierane ścierką, zamaczaną w terpentynie. Osobom niechlujnie ubranym i zaniedbanym wstęp do publicznych lokali jak teatry, kawiarnie itp. oraz do tramwajów jest wzbroniony.

Nie stosujący się do tych przepisów będą surowo karani.

Komunikaty.

»Przedświt-Haszachar.« Dziś o godz. 6. w wielkiej sali kahału zebranie towarzyskie członków i seniorów.

Redaktor odpowiedzialny: Dr. Wilhelm Berkelhammer. — Drukarnia: »Austryacki nakład gazet« pod zarządem J. Stollego w Przywozie.